

Prekenteeksten i dag er fra Jakobs brev. Det er ikke sikkert alle sånn med en gang husker hva som står i Jakobs brev. Før jeg leser teksten skal jeg oppsummere noe av innholdet i brevet. Det begynner med disse ordene: "Jakob, Guds og Herren Jesu Kristi tjener, hilser de tolv stammer som lever ute i fremmed land." Den Jakob som står som forfatter, er det grunn til å tro er en yngre halvbror av Jesus, Jakob, sønn av Josef og Maria. Han ble med tiden en sentral menighetsleder i Jerusalem, inntil han, i likhet med mange andre menighetsledere, døde som martyr for sin tro på Jesus. De tolv stammer er et uttrykk for at han først og fremst skrev til jøder som var blitt kristne og som bodde utenfor Israel.

I likhet med apostelen Paulus, skriver Jakob mye om troen. Paulus skriver at vi er frelst av nåde, ved tro, men Paulus legger også til at vi er skapt i Kristus Jesus til gode gjerninger. (Ef 2,8.10) Nettopp dette siste er det som Jakob i sitt brev understreker sterkt. Troen er ikke bare teoretisk kunnskap, nei, troen skal vise seg i livet vi lever som kristne. "For som kroppen er død uten ånd, er troen død uten gjerninger."

Men Jakob vet godt at livet ikke bare er lett bestandig. Han skriver om tro i prøvelser og tro i fristelser. Jakob advarer mot troløshet, mot å gjøre noen urett, og han advarer mot selvsikker rikdom. For Jakob blir aldri troen bare teoretisk, troen blir først og fremst praktisk. Den levende troen har det kjennetegnet at den hele tiden henvender seg til Gud. Det mennesket som har en levende tro hører ikke bare Guds ord, men gjør også det Guds ord sier. Slik er troen en tro som viser seg i livet.

Jakob formaner til å være tålmodig og til å være utholdende, og han trøster: "vær ved godt mot, for Herrens komme er nær." Han gjør det også klart at Herren kommer som dommer, og han advarer: "kom ikke med klager mot hverandre, brødre, for at dere ikke skal bli dømt."

Gjennom formaning og trøst viser brevet omsorg for alle troende. Jakob taler rett inn i enhver menighetssituasjon når han skriver det som står i dagens prekenteekst. Vi leser fra det 5. kap. i Jakobs brev.

Prekenteekst: Jakob 5,13-20

Er det noen blant dere som har det vondt? Da skal han be. Er noen glad til sinns? Da skal han synge lovsanger. Er noen blant dere syke? Han skal kalle til seg menighetens eldste, og de skal be over ham og salve ham med olje i Herrens navn. Da skal troens bønn redde den syke, og Herren skal reise ham opp. Har han gjort synder, skal han få dem tilgitt.

Bekjenn da syndene for hverandre og be for hverandre, så dere kan bli helbredet. Et rettferdig menneskes bønn er virksom og utretter mye. Elia var et menneske under samme kår som vi; da han bad om at det ikke måtte regne over landet, falt det ikke regn på tre år og seks måneder. Så bad han på ny, og da gav himmelen regn, og jorden bar igjen sin grøde.

Mine brødre! Dersom en av dere farer vill og kommer bort fra sannheten, og en annen fører ham tilbake, så skal dere vite: Den som får en synder til å vende om fra sin gale vei, han redder en sjel fra døden og dekker over en mengde synder.

Slik lyder Herrens ord.

”Er det noen blant dere som har det vondt? .. Er noen glad til sinns? .. Er noen blant dere syk?” Vi skal ikke ha noen håndsopprekning om disse spørsmålene. Men vi vet at livet er forskjellig. Noen har det godt, andre har det vondt, noen opplever prøvelser, andre fristelser, noen sliter med sykdommer. Sorg og glede er ikke likt fordelt blant oss. Slik har det alltid vært. Det visste Jakob. Derfor gav han et råd til mennesker i alle situasjoner:

”Er det noen blant dere som har det vondt? Da skal han be. Er noen glad til sinns? Da skal han synges lovsanger. Er noen blant dere syk? Han skal kalle til seg menighetens eldste.”

Hele brevet ånder av den livspusten bønner er. Uansett livssituasjon, glede, sorg: bønn til Gud vår Far og bønn til Herren Jesus Kristus hører hjemme som det mest naturlige en foretar seg som kristen. Alle ber til Gud når nøden er stor. – I slikt et vær får du bønner, Gud, skrev Ibsen i et av sine skuespill. Selv ateister ber når livet røyner på. Gud blir da en siste utvei, en hjelper de mener har med å stille opp når de har bruk for han, en hjelper som ellers kan glemmes.

La det bare ikke bli på den måten for oss som er kristne. Bønn har blitt sammenliknet med åndedrettet. Puste gjør vi hele tiden. Like avhengig er vi av bønner. Be uavlatelig, står det skrevet. Det betyr be mens du går til kirke, be mens du er på jobb, mens du gjør husarbeid osv. Slik kan vi gå og småprate med Gud om stort og smått.

Nå i fastetiden minnes vi spesielt om å ta tid til bønn og stillhet innfor Gud. Da får vi også tid til å kjenne etter: Hvordan har jeg det egentlig? Har jeg det vondt? Er jeg glad til sinns? Ja, hvis jeg er glad til sinns, da skal vel også Gud få sin takk? For barn som får en stor gave av sine foreldre er det naturlig å si takk. Takken er ikke en sur plikt. Takken kommer av seg selv når en er takknemlig for noe. Slik er det også med den gaven glede er. Si takk til Far i himmelen, syng lovsanger. For det første er det naturlig for Guds barn å si takk til Gud vår Far. For det andre så gir takk, lovsanger og lovprisning ny glede og overskudd av liv tilbake. Det står skrevet: ”Takk Gud under alle forhold! For dette er Guds vilje med dere i Kristus Jesus.” 1Tess 5,18.

Men er noen blant dere syk? For det kan hende at noen blir syke. Da skal han kalle til seg menighetens eldste. Hvem er så menighetens eldste? Er det de som nærmer seg 90 år? Nei, menighetens eldste heter presbyteros på gresk, det er

av ordet presbyteros vi har vårt ord for prest. Apostelen Paulus gav Titus pålegg om å innsette eldste i hver by. Og han stilte strenge krav til de som skulle bli eldste i menighetene. Det var krav til livsførsel og krav til rett lære. Det står ellers mye om menighetens eldste i brevene til Timoteus, til Titus, og i Første Petersbrev.

I våre bekjennelsesskrifter står det at Gud har innsatt en særlig tjeneste med å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene, og denne tjenesten har Gud innsatt for at mennesker skal få del i den frelsende tro og bli bevart i troen. En eldste er en lærer i menigheten som skal forkynne Guds ord. I Jakob 3 står det: "Mine brødre! Ikke mange av dere bør bli lærere, for dere vet at vi skal bli så mye strengere dømt." Jak 3,1. Det er ikke uten grunn jeg føler meg ydmyk og litt skjelven overfor de krav som stilles og det store ansvaret som hviler på en eldste.

Like fullt, når noen er syk, da skal han kalle til seg menighetens eldste. Her er det ikke snakk om den spesielle nådegaven til å helbrede. Gud kan utruste noen i menigheten med det. Men her er det i kraft av tjenesten som menighetens eldste en skal be over vedkommende og salve den syke med olje i Herrens navn.

Konkret kan det foregå på den måten at de som er til stede samles hos den syke. Innledningsvis synges det gjerne en salme. Det bes en bønn og leses bibelord. De som er til stede legger gjerne hendene på den syke og ber. Presten salver den syke ved å dyppe fingeren i olje og stryker korsets tegn på pannen til den syke. Presten sier: "Etter vår Herre Jesu Kristi ord og befaling, salver jeg deg med olje i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn." Alle ber Fadervår. Så kommer velsignelsen med håndspåleggelse til slutt.

Det knytter seg store løfter til bønn og salving. Når et menneske slik legger sitt liv i Guds hender, står det: "Da skal troens bønn redde den syke, og Herren skal reise ham opp. Har han gjort synder, skal han få dem tilgitt." Ordene kan romme at den syke skal bli frisk. Noen ganger skjer det, som oftest ved hjelp av medisin og helsevesenet, men noen ganger også som et Guds under som ikke kan forklares som annet enn at Gud har satt sine naturlover til side og grepet inn. Bibelen gir oss mange eksempler på det. Også i vår tid skjer under.

Vi må likevel erkjenne at slike ekstraordinære inngrep fra Guds side skjer ikke alltid uansett hvor sterkt vi måtte ønske det. Noen ganger kan Guds redning bestå i hjelp til å leve med sykdom. Noen ganger kan en slik salving bli noe i likhet med det som i katolsk sammenheng kalles den siste olje. Når Herren reiser vedkommende opp så er det på den andre siden av død og grav. Jesus har lært oss å be "skje din vilje". Vi vet ikke alltid hva som er Guds vilje, men vi oppfordres til å leve våre liv overgitt i Guds hender, i glede som i sorg, i tillit til Guds omsorg.

Så stod det noe om at "har han gjort synder, skal han få dem tilgitt." Sykdommen kom inn i verden ved syndefallet. Vi vet at enkelte sykdommer kan henge sammen med en livsførsel som er mot Guds vilje, men Jesus har avvist den tanken at enhver sykdom henger sammen med personlig synd. (Joh 9,1-4) Men selv om den sykes sykdom ikke har noen direkte sammenheng med personlig synd, så vet vi at det er en sammenheng mellom sinn og kropp hos alle mennesker, slik at eventuelle uoppgjorte synder også påvirker sinnet og kroppen og kan gi grobunn for sykdom. De gangene det er tilfelle, vil skriftemålet, det å få bekjenne sin synd for en som har taushetsplikt, og etterpå få høre på Jesu vegne at dine synder er tilgitt, det kan sette et menneske så fri at kroppen igjen begynner å komme til krefter, ja, det vil noen ganger være en forutsetning for at helbredelse kan skje.

I Jakobs omsorg for menigheten har derfor også skriftemålet sin sentrale plass. Legemlig liv og helse er viktig, men det finnes et åndelig liv som er enda viktigere. "Den som får en synder til å vende om fra sin gale vei, han redder en sjel fra døden og dekker over en mengde synder." Derfor kjære menighet. Bruk oss prester hvis du vet med deg selv du burde vært til skriftemål. Eller, ta kontakt hvis det er sykdom og du ønsker å bli bedt for og salvet.

Fastetid og bønn hører nøye sammen. Etter kunngjøringene vil organisten spille et musikkstykke på orgel. Da blir det mulighet, i noen minutter, til å sitte stille i benkene og be, eller hvis du vil kan du komme fram i midtgangen og tenne et lys og be en bønn. Det kan være godt å markere på den måten et bønneemne for det lyset du tenner. Det kan være en bønn for deg selv, det kan være bønn for en annen. Slik kan vi som menighet bære fram alt vi har på hjerte for Gud vår Far.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.